2026/1007

8.5.2026 г.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2026/1007 НА КОМИСИЯТА

от 30 април 2026 година

относно подкрепата на развитието на енергийните общности и максималното използване на потенциала на собственото потребление

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

(1) Настоящата препоръка обхваща потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници съгласно определението в член 2, точка 14 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([1]) и активните клиенти съгласно определението в член 2, точка 8 от Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета ([2]), които участват в собствено производство и собствено потребление на енергия от възобновяеми източници („собствено потребление“), включително чрез споделяне на енергия съгласно определението в член 2, точка 10а от Директива (ЕС) 2019/944. Настоящата препоръка обхваща и общностите за възобновяема енергия съгласно определението в член 2, точка 16 от Директива (ЕС) 2018/2001, както и гражданските енергийни общности съгласно определението в член 2, точка 11 от Директива (ЕС) 2019/944, които са ангажирани със собствено производство на енергия от възобновяеми източници и други видове свързани с енергията услуги.

(2) В член 15а от Директива (ЕС) 2019/944 се изисква държавите членки да установят право на споделяне на енергия, което ще гарантира, наред с другото, че „всички битови клиенти, малки и средни предприятия, публични органи и, когато държава членка е взела решение в този смисъл — други категории крайни клиенти, имат право да участват в споделянето на енергия като активни клиенти“. Последователното прилагане на това право е от решаващо значение за разгръщането на нови бизнес модели, за стимулиране на местните инвестиции и за подобряване на гъвкавостта на системата.

(3) В плана REPowerEU ([3]) се подчертава потенциалът на енергийните общности и собственото потребление да спомогнат за справяне с нестабилните и високи цени на енергията, като държавите членки се призовават да ускорят транспонирането на пакета „Чиста енергия за всички европейци“. В Стратегията на ЕС за слънчевата енергия ([4]) изрично се признава високият потенциал на енергийните общности и собственото потребление за ускоряване на внедряването на слънчева енергия. В нея се предлага споделената политическа цел за създаване на поне една основана на възобновяеми източници енергийна общност във всяка община с население над 10 000 души до 2025 г. С Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета ([5]) за енергийната ефективност се изисква от местните органи в общини с население над 45 000 души да оценят ролята на енергийните общности в местните планове за отопление и охлаждане.

([1]) Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (преработен текст) (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

([2]) Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

([3]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: План REPowerEU, COM(2022) 230 final.

([4]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегия на ЕС за слънчевата енергия, COM(2022)221 final.

([5]) Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (ОВ L 231, 20.9.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

(4) Нормативната уредба на ЕС акцентира върху справедливостта и приобщаването. Както в Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета ([6]) , така и в Препоръка (ЕС) 2023/2407 на Комисията ([7]) се признава ролята на потенциала на енергийните общности и схемите за собствено потребление, като например споделянето на енергия, за допринасяне за защитата на уязвимите домакинства и домакинствата, засегнати от енергийна бедност. Поради това държавите членки следва да насърчават включването на хора, в т.ч. уязвими домакинства, домакинства, засегнати от енергийна бедност, и домакинства с хора с увреждания, в енергийни общности и проекти за енергия от възобновяеми източници.

(5) Добре разработените благоприятни рамки за енергийните общности, индивидуалното потребление на собствена електроенергия и споделянето на енергия могат да подкрепят реализирането на принцип 20 от Европейския стълб на социалните права, съгласно който се утвърждава правото на всеки на достъп до основни услуги с добро качество, включително енергия.

(6) В Плана за действие за енергия на достъпни цени ([8]), представен от Комисията на 26 февруари 2025 г., се определя целта енергията да стане финансово достъпна, да се ускори внедряването на енергия от възобновяеми източници и да се намали зависимостта на Съюза от изкопаеми горива и внос на енергия. Той също така допринася за постигане на целите на Пакта за чиста промишленост ([9]) чрез укрепване на местните инвестиции, конкурентоспособността и социалната справедливост посредством опростени, предвидими и прозрачни рамки. За да се постигнат тези цели, Енергийният пакет за гражданите ([10]) има за цел да увеличи допълнително участието на гражданите и общностите в енергийния преход и да им даде възможност да произвеждат, съхраняват, консумират, споделят или продават собствена енергия от възобновяеми източници, за да постигнат стабилен достъп до финансово достъпни цени на енергия.

(7) Тъй като разчитат на ангажираност и често на доброволен труд от страна на обществеността, енергийните общности са изправени пред различни ограничения по отношение на техническия капацитет, времето и финансите, които оказват влияние върху цикъла на разработване на проекти, както и върху пътя към енергийните пазари. За енергийните общности особено предизвикателство представляват мобилизирането на финансиране на ранен етап от разработването на проектите, управлението на сложни административни процедури, инвестирането в техническа инфраструктура или извършването на пазарни операции ([11]).

(8) За да се спомогне за преодоляването на тези ограничения и да се улесни равнопоставеното развитие в целия Съюз, енергийните общности следва да имат възможност да възникват, да се диверсифицират и да растат, като се гарантират ясни и съгласувани рамки, обща осведоменост и справедливо третиране, свеждане до минимум на регулаторните и административните пречки на всички съответни енергийни пазари и сектори и предоставяне на насоки за технически и финансови аспекти, както и улеснен достъп до финансиране. Подкрепата за изграждане на капацитет може допълнително да стимулира професионализирането и автономността на енергийните общности, а техническите инструменти за тяхното разработване са от основно значение за цялостното им навлизане. Подкрепата за местните органи и по-специално вторичните структури или федерации на енергийните общности може да бъде ефективно средство за ускоряване на тяхното развитие и капацитет за участие в проекти с интензивно използване на ресурси, които са социално и технологично иновативни.

(9) Собственото потребление на енергия от възобновяеми източници е изправено пред явни пречки в рамките на финансирането, издаването на разрешения, достъпа до мрежата и административната сложност. Тези пречки засягат непропорционално домакинствата с ниски доходи и малките потребители. За гарантиране на приобщаването са от съществено значение следните фактори: опростяване; интегриране на единни звена за контакт за разрешителни и обслужване на едно гише; целева финансова подкрепа; и финансиране от трети страни или подходи за колективно финансиране, като например лизинг, договори за спестяване на енергия с гарантиран резултат или схеми за инвестиции на общността. Съгласуваният подход към енергийните общности и споделянето на енергия в целия Съюз ще спомогнат за обмена на най-добри практики и за трансграничното внедряване на иновативни бизнес модели. Общите принципи за определенията, възнаграждението, интегрирането в мрежата и защитата на потребителите спомагат за постигането на такъв съгласуван подход.

([6]) Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социалния фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj).

([7]) Препоръка (ЕС) 2023/2407 на Комисията от 20 октомври 2023 г. относно енергийната бедност (ОВ L, 2023/2407, 23.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([8]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: План за действие за енергия на достъпни цени Отключване на истинската стойност на нашия енергиен съюз за осигуряване на финансово достъпна, ефективно произвеждана и чиста енергия за всички европейци, COM(2025) 79 final, Брюксел, 26.2.2025 г.

([9]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация, COM/2025/85 final.

([10]) COM/2026/115 final.

([11]) Вж. препоръки № 9 и 10 на Гражданската група по въпросите на енергийната ефективност, Група по въпросите на енергийната ефективност — Платформа за гражданска ангажираност.

(10) Пропорционалното и недискриминационно третиране и съобразената с нуждите помощ за процедурите и приложенията за свързване към мрежата улесняват достъпа до мрежите на инсталациите за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ).

(11) Споделянето на енергия, съчетано с реакция на потреблението, преразпределяне на натоварването или съхраняване на енергия, може да доведе до икономии на разходи както за потребителите, така и за енергийните системи. Това изисква достъп до данни от измерването и данни за потреблението и оперативна съвместимост на данните.

(12) В съответствие с програмата на Комисията за опростяване и по-добро регулиране настоящата препоръка има за цел да предостави на държавите членки практически насоки, за да се гарантира съгласувано, пропорционално и съобразено с нуждите на гражданите прилагане на законодателството на Съюза относно енергийните общности и схемите за собствено потребление, включително споделянето на енергия.

(13) Държавите членки следва да опростят административните процедури за установяването, функционирането и развитието на енергийните общности и изискванията за собствено потребление и докладване. Прилагането следва да се основава на съществуващите структури и цифрови инструменти, като се гарантират съгласуваност, ефективност на разходите и минимална административна тежест за доставчиците, потребителите и националните органи.

(14) За да подкрепи държавите членки, изпълняващи настоящата препоръка, Комисията възнамерява да предприеме редица мерки за по-нататъшното развитие и навлизане на енергийните общности в Съюза и да подкрепи прилагането на законодателството на Съюза. Тези мерки са посочени в плана за действие в приложението към настоящата препоръка,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

Препоръчва се държавите членки да предприемат следните мерки:

1. Когато въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за спазване на член 2, точка 8 от Директива (ЕС) 2019/944, **да гарантират съгласуваност между понятията за активни клиенти и потребители на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници** [12] по отношение на правата и отговорностите, свързани с индивидуалното потребление на собствена енергия от възобновяеми източници [13] и споделянето на енергия [14], както и да разграничат тези определения от търговските субекти, като същевременно гарантират достъпност за всички граждани, включително наематели, лица, живущи в многофамилни сгради, уязвими домакинства и хора, засегнати от енергийна бедност, като например жените и други групи, изложени на риск от дискриминация, които са непропорционално засегнати.

2. **Да направят ясно разграничение между понятията „общностите за възобновяема енергия** [15]**“ и „граждански енергийни общности** [16]**“** по отношение на структурата на членство, изискванията към управлението и целта, и да подчертаят конкретните предимства и ползи от специфичните форми на енергийни общности, за да се гарантира съгласуваност между тях и яснота относно тяхната цел.

3. Да установят при транспонирането и прилагането на разпоредбите на член 15а от Директива за изменение (ЕС) 2024/1711 на Европейския парламент и на Съвета [17] **благоприятна рамка за съвместно действащи активни клиенти**, която е в съответствие с правата на индивидуалните потребители на собствена електроенергия от възобновяеми източници, посочени в член 21 от Директива (ЕС) 2018/2001, и на активните клиенти, посочени в член 15 от Директива (ЕС) 2019/944.

4. Да транспонират напълно законодателството на ЕС, свързано с енергийните общности и собственото потребление [18], и да прилагат благоприятни рамки, които допринасят за по-нататъшното развитие на енергийните общности **в секторите на отоплението и охлаждането, електроенергийния сектор и сектора за саниране на сгради**, като позволяват на енергийните общности да допринасят за постигането на общите цели на Съюза за саниране и енергия от възобновяеми източници.

[12] Съгласно определението в Директива (ЕС) 2018/2001.
[13] В съответствие с член 21 от Директива (ЕС) 2018/2001.
[14] В съответствие с член 15а от Директива (ЕС) 2019/944.
[15] Съгласно определението в член 2, точка 16 от Директива (ЕС) 2018/2001.
[16] Съгласно определението в член 2, точка 11 от Директива (ЕС) 2019/944.
[17] Директива (ЕС) 2024/1711 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001 и (ЕС) 2019/944 по отношение на подобряването на структурата на пазара на електроенергия в Съюза (ОВ L, 2024/1711, 26.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).
[18] Директива (ЕС) 2019/944, и по-специално член 2, точки 8, 10а и 11, членове 15 и 15а и член 16, Директива (ЕС) 2018/2001, и по-специално член 2, точка 16, член 21 и член 22.

Управление и наблюдение

5. Да изготвят **национална стратегия за енергийните общности и собственото потребление**, включително оценка на потенциалния принос за постигането на целите на ЕС в областта на енергетиката до 2030 г. и 2040 г. , въз основа на оценка на съществуващите пречки и потенциала в съответствие с член 21, точка 6 и член 22, точка 3 от Директива (ЕС) 2018/2001, и да докладват за напредъка чрез интегрираните доклади за напредъка по националните планове в областта на енергетиката и климата.

6. Да възложат на компетентен орган или структура **да оценява и да наблюдава потенциала и въздействието на финансовите, социалните и екологичните ползи от енергийните общности и собственото потребление** и да премахват пречките по отношение на географските и демографските характеристики, както и да постигат по-широки цели на политиката или цели за развитието на енергийните общности и собственото потребление на редовни интервали и евентуално в координация с Европейската комисия, включително относно данните, събрани от съответните заинтересовани страни, и картографирането, извършено съгласно член 15б от Директива (ЕС) 2018/2001.

7. Да въведат **всеобхватни и актуални национални регистри за енергийните общности**, които могат да се използват за проследяване на съответствието, данните за проекта и организационните характеристики, без да се налагат непропорционални такси или административни изисквания, свързани с конкретни свързани с енергията дейности.

8. Да ангажират чрез **редовни консултации и структуриран диалог** потребителите, в т.ч. домакинства в положение на енергийна бедност, наематели и лица, живущи в социални жилища, социални партньори, организации на гражданското общество, предприятия, местни органи, енергийни общности и/или техни представители в изпълнението на настоящата препоръка.

Издаване на разрешения и системна интеграция

9. **Да премахнат процедурите за издаване на разрешения за малки, слънчеви фотоволтаични уредби и инсталации за съхранение**, да въведат мерки за термопомпите, електрическите превозни средства и зарядните точки за електрически превозни средства и да опростят свързването им към мрежата, като наложат конкретни и разумни срокове за информиране на крайните клиенти и енергийните общности и като премахнат административните изисквания и регулаторните пречки ([19]) за батерии от типа „plug-in“ и монтирани на тераси слънчеви фотоволтаични инсталации до 800 W.

10. Да осигурят навременни, прозрачни, пропорционални и прости **процедури за свързване към мрежата** в съответствие с Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001, (ЕС) 2019/944, (ЕС) 2024/1788 относно ускоряването на процедурите за издаване на разрешения ([20]), като осигурят възможност депозитът по дадена парична гаранция да бъде възстановен или намален, ако са изпълнени критериите за падеж, установят конкретни срокове за информиране на енергийните общности и крайните клиенти относно процедурите, разходите и одобренията и предоставят специална помощ или насоки за обработване на заявления и облекчаване на административните и техническите изисквания, когато е възможно, като същевременно прилагат недискриминационно и пропорционално третиране в съответствие с приложимата рамка на Съюза.

11. Да гарантират, че операторите на мрежи отчитат очаквания растеж и въздействие на операциите, свързани със собственото потребление, и тези на енергийната общност в своите планове за развитие на мрежата, за да се даде възможност за инвестиции с предвидено увеличено натоварване в бъдещи периоди.

12. Когато мрежата е с недостатъчен капацитет и доколкото това е технически възможно, **да гарантират, че енергийните общности и крайните клиенти, участващи в схеми за споделяне на енергия, могат да сключат споразумение за гъвкаво свързване към мрежата с операторите на системи** при експлоатация на съоръжения за съхранение или при постигане на високи нива на местно собствено потребление, в съответствие с член 6а от Директива (ЕС) 2019/944.

13. Да позволяват на гражданските енергийни общности да управляват **затворени разпределителни мрежи** в съответствие с член 16, параграф 4 и член 38, параграф 2 от Директива (ЕС) 2019/944, а на общностите за възобновяема енергия — да развиват и експлоатират **мрежи за топлинна енергия и енергия за охлаждане** от възобновяеми източници в своята зона на експлоатация.

([19]) Вж. също Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001, (ЕС) 2019/944, (ЕС) 2024/1788 относно ускоряването на процедурите за издаване на разрешения, COM(2025) 1007 final.
([20]) COM(2025) 1007 final.

Стандартизиран подход за споделяне на енергия

14. Да предоставят възможност за споделяне на енергия в рамките на една и съща тръжна зона или в по-ограничена географска **зона и да насърчават националните регулаторни органи да оценяват потенциала за гъвкавост на споделянето на енергия на местно равнище** в съответствие с топологията на мрежата и да използват тази информация при прилагането на отразяващи разходите такси за мрежата.

15. **Да гарантират, че крайните клиенти, участващи в споделянето на енергия, и енергийните общности не са обект на непропорционални и дискриминационни процедури, изисквания или задължения на доставчиците** в съответствие с член 15 и член 16 от Директива (ЕС) 2019/944 и член 21 и член 22 от Директива (ЕС) 2018/2001.

16. **Да осигурят условия за улесняване на националните регулаторни органи, които наблюдават изпълнението на задачите по премахване на таксите за отделни доставчици, които са фиксирани и надвишават преките разходи, направени** поради споделянето на енергия.

17. **Да определят компетентен национален орган, който да предоставя информация** относно споделянето на енергия, включително бюро за техническа помощ, списък на оперативните организатори за споделяне на енергия, незадължителни образци на договори и техническа, правна, икономическа и практическа информация.

18. Да гарантират, че компетентните органи въвеждат прости, прозрачни и цифрови **процеси на регистрация** за споразумения за споделяне на енергия и че когато крайните клиенти, участващи в споделянето на енергия, са над определен брой, е задължително определянето като вътрешно споделяне на енергия, за да се спомогне за рационализиране на процеса на комуникация и регистрация.

19. Да приемат оперативно съвместим, сигурен и стандартизиран подход за **управление и обмен на данни**, за да се приведе в действие споделянето на енергия.

20. Да гарантират, че съответните **данни от измерването се предоставят в почти реално време** ([21])**, като забавянето не надхвърля периода за уреждане на дисбаланса, определен в член 2, точка 15 от Регламента за енергийния пазар** ([22]), и че на всички съответни страни, включително крайни клиенти, доставчици и, когато е приложимо, организатори на споделяне на енергия и енергийни общности **се предоставят софтуерни инструменти**, включително за подпомагане на услугите за споделяне на енергия и гъвкавост.

21. Да гарантират, че статичните ключове за споделяне на енергия ([23]) могат да бъдат преразглеждани периодично, да се предоставят на крайни клиенти и да улесняват **постепенния преход от статични към динамични ключове за споделяне на енергия**, за да се оптимизира стойността както за енергийната система, така и за участниците в споделянето на енергия.

22. Да предоставят възможност на националните регулаторни органи да прилагат **регулаторни лаборатории** с цел тестване на разпределянето и измерването на енергия от множество измервателни уреди и местоположения, методи за разпределяне на енергия, разработване на тарифи, отговорност за балансиране, обмен и сетълмент на данни, както и защита на потребителите и данъчно облагане.

Възнаграждение за максимизиране на стойността на собственото потребление

23. Да ускорят **внедряването на интелигентни измервателни уреди** в разумен срок и да въведат оперативно съвместими системи за обмен на данни, за да се даде възможност за точно измерване, фактуриране и оптимизиране на собственото потребление.

([21]) Съгласно определението в член 2, точка 26 от Директива (ЕС) 2019/944.

([22]) Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj).

([23]) При създаването на инициатива за споделяне на енергия трябва да се приеме специална формула, която определя как споделеното производство ще се отчита по конкретните сметки за енергия на участниците в споделянето. Това се нарича коефициент на споделяне или ключ за споделяне.

24. Да гарантират, че за излишъка от електроенергия, която не се консумира на място след електромера или не се споделя, може да се получи **справедливо възнаграждение въз основа на пазарни сигнали**, които отразяват нейната стойност както за потребителите, така и за системата.

25. При проектирането на схеми за оперативна подкрепа на самостоятелно произведена електроенергия, подадена към мрежата, да обмислят въвеждането на **пазарни премии, които стимулират оптимизирането на собственото потребление**, включително чрез споделяне на енергия.

Достъп до съответните енергийни пазари

26. Да прилагат **гъвкави лицензионни режими**, които позволяват на енергийните общности, в сътрудничество с отговарящо за баланса лице, определено в член 2, точка 14 от Регламент (ЕС) 2019/943, да доставят енергия или да предоставят услуги за гъвкавост на крайни клиенти;

27. **Да насърчават сътрудничеството с доставчици и доставчици на услуги по агрегиране**, определени в член 2, точка 19 от Директива (ЕС) 2019/944, с цел улесняване на търговията с енергия или гъвкавостта от името на енергийните общности или крайните клиенти, които сключват споразумения за закупуване на електроенергия, търговски споразумения между партньори или договори за предоставяне на услуги за гъвкавост, като същевременно гарантират, че са въведени предпазни клаузи, които защитават енергийните общности, активните клиенти и потребителите на собствена електроенергия от възобновяеми източници от злоупотреби от страна на по-силни участници на пазара.

28. Да гарантират, че минималните размери на офертите, сроковете на договорите, моделите за достъп до пазара и изискванията за предварително класиране **за местните пазари на енергийни услуги** позволяват на по-малки агрегирани активи, управлявани от енергийни общности или от групи за споделяне на енергия, да участват пряко или чрез доставчик на услуги по агрегиране и да установяват регулаторни лаборатории за тестване и адаптиране на такива елементи на структурата на пазара в контролирана среда.

Достъп до публично и частно финансиране

29. **Да предоставят инвестиционна подкрепа** за интегрирани системи, включително малки слънчеви фотоволтаични инсталации, системи за съхранение или отоплителни и охладителни системи на основата на енергия от възобновяеми източници, включително като част от програми за саниране на сгради, насочени към уязвими общности.

30. Да разгледат възможността за прилагане на намалени ставки на ДДС или за освобождаване за конкретни високоефективни, чисти отоплителни системи, както и слънчеви панели, от данъчно облагане в съответствие с Директива 2006/112/ЕО ([24]) относно ДДС, изменена с Директива (ЕС) 2022/542 ([25]) по отношение на ставките на данъка върху добавената стойност.

31. **Да използват пълноценно съществуващите Кохезионни фондове и други съответни програми на Съюза за финансиране**, налични в рамките на програмния период 2021—2027 г., и други инструменти за финансиране във връзка с предоставянето на финансова подкрепа на енергийни общности и схеми за собствено потребление както в градските, така и в селските райони, както и във възгледобивните райони в преход или в други райони, които са особено засегнати от прехода към декарбонизирана икономика.

32. **Да определят къде има недостиг на финансиране** за различните етапи от жизнения цикъл на проектите и **да въвеждат специални програми за финансиране и финансови инструменти за енергийните общности**, особено начално финансиране на фазата (преди) разработване на проектите.

33. **Да гарантират**, че общите програми за финансиране и инструментите за финансиране на проекти за производство на енергия от възобновяеми източници и проекти за енергийна ефективност са придружени от **специални рамки, с които се улеснява достъпността за енергийните общности** ([26]) , по-специално чрез федерации на енергийните общности.

([24]) Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 11.12.2006 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([25]) Директива (ЕС) 2022/542 на Съвета от 5 април 2022 г. за изменение на директиви 2006/112/ЕО и (ЕС) 2020/285 по отношение на ставките на данъка върху добавената стойност (ОВ L 107, 6.4.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/542/oj).

([26]) Например чрез включване на финансиране в малък мащаб, повишаване на осведомеността или подкрепа за кандидатстване.

Подкрепа за повишаване на осведомеността и изграждане на капацитет

34. **Да насърчават** включването на теми за енергийните общности и споделянето на енергия в **образованието и обучението, включително в професионални учебни програми**, по-специално чрез сътрудничество с университети, професионални и технически институти и стажантски програми, подкрепени от „Еразъм+“, Пакта за уменията и неговите широкомащабни партньорства за умения в областта на енергията от възобновяеми източници и Европейския социален фонд плюс.

35. **Да подкрепят инициативи и действия за ангажираност на младежите и обществеността, които включват представители на селските и отдалечените общности,** за повишаване на осведомеността, насърчаване на промяна в поведението и насърчаване на участието на гражданите в енергийни общности, собствено потребление и споделяне на енергия.

36. **Да осъществяват** ясна комуникация достатъчно своевременно относно предстоящите **промени в структурата на тарифите и механизмите за възнаграждение**, придружени от преходни периоди и насоки за потребителите относно въздействията и възможностите.

37. **Да използват съществуващите или да създават нови структури за обслужване на едно гише** или подобни механизми с цел осигуряване на единен онлайн и, ако е възможно, физически интерфейс за енергийните общности и потребителите с изчерпателни и лесни за използване технически, правни, административни, икономически и финансови съвети, инструкции, насоки и материали, като например шаблони, и с възможност за подаване на заявления и наблюдаване на напредъка при издаване на разрешенията, лицензите и схемите за подпомагане.

38. **Да предоставят насоки, възможности за обмен на знания, технически насоки и обучение за управление на проекти на местните органи**, за да увеличат тяхното участие и подкрепа за проекти за споделяне на енергия и проекти за енергийни общности, включващи домакинства в положение на енергийна бедност, както и в разработването на мащабни инфраструктурни проекти, като водено от общностите отопление и охлаждане.

39. **Да насърчават федерациите и вторичните структури на енергийните общности и да подкрепят изграждането на капацитет**, за да им позволят да предоставят услуги, свързани с енергетиката, и **за да улеснят достъпа до услуги за финансиране и техническа помощ** за местните енергийни общности.

Регионално и трансгранично сътрудничество

40. **Да дадат възможност за трансгранично участие** в гражданските енергийни общности и в общностите за възобновяема енергия и да проучат възможностите за създаване на трансгранични енергийни общности, по-специално в граничните региони, както и да премахнат правните или административните пречки, които възпрепятстват съвместните инвестиции, използването на споделена мрежа или споделянето на енергия през границите.

41. **Да проучат интегрирането на енергийните общности в съществуващите макрорегионални стратегии и в съответните планове за действие**, с подкрепа от инструментите на политиката на сближаване и фондовете на Съюза.

Социално приобщаване

42. Да определят по подходящ начин **понятията „ефективен контрол“, „автономност“ и „социални, икономически и екологични ползи“**, посочени в определението за общности за възобновяема енергия в член 2, точка 16 от Директива (ЕС) 2018/2001 и в определението за граждански енергийни общности в член 2, точка 11 от Директива (ЕС) 2019/944, за да се гарантира, че понятието се използва от и за обществеността, да намалят административната тежест при създаването на енергийна общност и да повишат доверието в понятието.

43. Да насърчават **модели на финансиране от трети страни и модели на колективно финансиране за споделяне на енергия**, включително чрез енергийни общности, за да стане потреблението на собствена енергия достъпно за наемателите, домакинствата с ниски доходи и уязвимите домакинства.

44. Да насърчават модели на леснодостъпно участие, включително варианти без първоначални разходи, и целенасочена, техническа финансова и административна подкрепа за домакинствата в положение на енергийна бедност, наемателите и живущите в социални жилища, и за хората с увреждания ([27]), както и достъпни нецифрови канали за регистриране и подкрепа.

45. Да включват **пропорционални и приобщаващи критерии за подбор** , които позволяват на енергийните общности да участват в търгове, както и критерии за социална допустимост и оценка, в **публични търгове за производство на енергия от възобновяеми източници, схеми за подпомагане и обществени поръчки или концесии** за въвеждане на възобновяеми енергийни източници.

46. Да оценяват въздействието върху разпределението, за да се гарантира, че разходите и ползите за енергийната общност и схемите за споделяне на енергия се разпределят справедливо и не поставят в неизгодно положение потребителите, които са взели решение да не участват.

47. Да гарантират, че информацията, предназначена за обществеността, е достъпна и за хора с увреждания в съответствие с изискванията за достъпност, предвидени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета ([28]).

Цифровизация и иновации

48. Да гарантират, че енергийните общности и крайните клиенти имат **достъп до съответните данни за енергийната система и потреблението** в съответствие с приложимите изисквания на Съюза за защита на данните и оперативна съвместимост, по-специално установените съгласно член 24 от Директива (ЕС) 2019/944.

49. Да насърчават разработването и използването на **цифрови платформи с отворен код, достъпни** ([29]) **и подходящи софтуерни инструменти и стандартизирани интерфейси**, които позволяват споделяне на енергия, прогнозиране на търсенето и предоставянето на услуги за гъвкавост от страна на крайните клиенти и енергийните общности, както и да предоставят подкрепа за планиране на енергийна общност, като същевременно гарантират киберсигурността и защитата на данните.

50. Да насърчават партньорства за иновации и публично-частно сътрудничество, които изпробват **цифрови, базирани на ИИ решения и решения за интелигентни мрежи** в енергийни общности и групи за споделяне на енергия в рамките на регулаторни лаборатории или пилотни схеми, позволяващи учене чрез практика.

Съставено в Брюксел на 30 април 2026 година.

За Комисията
Dan JØRGENSEN
Член на Комисията

([27]) В съответствие с изискванията за достъпност от приложение I към Директива (ЕС) 2019/882.
([28]) Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).
([29]) Интерфейсите, предназначени за обществеността, следва да бъдат достъпни за хора с увреждания в съответствие с изискванията за достъпност, предвидени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882.

ПРИЛОЖЕНИЕ

План за действие за енергийните общности

Със своето Съобщение относно енергийния пакет за гражданите COM(2026)115 Комисията си поставя за цел да увеличи до 90 GW мощностите за енергия от възобновяеми източници, инсталирани от енергийните общности. За да се премахнат техническите и финансовите пречки пред енергийните общности и да се подпомогнат държавите членки при изпълнението на настоящата препоръка, в настоящия план за действие се разглеждат пет области:

1. Ефективни благоприятни рамки
2. Достъп до финансиране
3. Повишаване на осведомеността и изграждане на капацитет
4. Социално приобщаване и участие на обществеността
5. Цифрови иновации и системна интеграция

За да проследи напредъка по изпълнение на настоящия план за действие, да обмени най-добри практики и да укрепи партньорствата между публичните органи, общностите и промишлеността, Комисията възнамерява да:

— разработи набор от **общоевропейски показатели** за проследяване на развитието и въздействието на енергийните общности като част от **Центъра за граждански консултации в областта на енергетиката (CEAH) и**

— организира **диалог относно енергията, произвеждана от гражданите,** заедно с държавите членки, Европейския парламент и мрежите на заинтересованите страни през 2028 г.

1. Ефективни благоприятни рамки

За да се справи с регулаторната несигурност вследствие на непълно или забавено транспониране на директивите на ЕС, с които се определят общностите за енергия от възобновяеми източници и гражданските енергийни общности, Комисията планира да:

— оцени необходимостта от по-нататъшно опростяване и хармонизиране на **определенията на ЕС**;

— продължи да се ангажира с държавите — членки на ЕС, националните енергийни регулатори, операторите на разпределителни системи и представителните организации на енергийните общности във връзка с прилагането на законодателството на ЕС и препоръката относно енергийните общности и собственото потребление в контекста на годишния Граждански енергиен форум и регулаторната кръгла маса относно енергийната политика за потребителите;

— **наблюдава националните пречки**, добрите практики и благоприятните рамки като част от CEAH и други инициативи;

— разследва твърденията за **нелоялни маркетингови практики** по отношение на енергийните общности или споделянето на енергия.

2. Достъп до финансиране

За да подобри достъпа до икономически достъпно и надеждно финансиране за енергийните общности, да повиши осведомеността сред финансовите посредници и управляващите органи относно наличните гаранции и средства на ЕС за подкрепа на енергийните общности и да продължи да предоставя безвъзмездна помощ на ранен етап чрез Механизма за енергийни общности, Комисията възнамерява да:

— повиши осведомеността сред финансовите посредници и енергийните общности относно използването на **гаранциите по InvestEU за осигуряване на заеми на достъпни цени**, в сътрудничество с Европейския инвестиционен фонд, чрез платформата „Green Gateway“ (инструмент за помощ, електронна комуникация, уебинари), за да увеличи в максимална степен използването на тези гаранции (2026 г.);

— публикува **инструментариум за финансиране на общностна енергетика** чрез CEAH, за насочване на обществеността и общностите посредством възможни модели и варианти за финансиране и за отключване на ориентирани към общността, пазарно интегрирани услуги за гъвкавост и споделяне на енергия (2026 г.);

— създаде работна група за енергийните общности в рамките на **Мрежата на енергийните и управляващите органи** след първоначална оценка на нуждите на членовете и консенсус за нейното създаване, за да се засили усвояването на средствата от Кохезионните фондове (2026 г.);

— рефинансира **Механизма за енергийни общности след 2027 г., за да се осигури начално финансиране** на над 140 енергийни общности за разработване на бизнес планове във фазата преди разработването на проекта (2027 г.).

3. **Повишаване на осведомеността и изграждане на капацитет**

Достъпът до знания в областта на енергетиката, икономически и предприемачески умения, техническа и правна експертиза и изграждане на капацитет е от съществено значение за растежа, мащаба и професионализирането на енергийните общности. Поради това Комисията планира да:

— **информира гражданите, местните органи и други лица, като например земеделските стопани и собствениците на малки предприятия,** за техните права и възможности за създаване или подкрепа на енергийни общности чрез Споразумението на кметовете и специална комуникационна кампания за правата на потребителите (2026 г.);

— **предостави техническа помощ** чрез CEAH на енергийните общности за разработване на проекти за съхранение, енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници (2026 г.);

— мобилизира финансиране по подпрограма „Преход към чиста енергия“ („ПЧЕ“) на програма LIFE, за да се помогне на енергийните общности да се разрастват, специализират и разширяват мащаба на проекти и услуги за енергия от възобновяеми източници, по-специално чрез дейности за партньорско обучение и вторични структури (2026 г.).

4. **Социално приобщаване и участие на обществеността**

Енергийните общности могат да допринесат за мобилизиране на обществеността, в т.ч. включване и защита на уязвимите домакинства, и за намаляване на броя на домакинствата в положение на енергийна бедност, която засяга непропорционално жените и други групи, изложени на риск от дискриминация. За да отключи този потенциал, Комисията възнамерява да:

— предостави техническа помощ на местните органи в подкрепа на **ангажирането на уязвимите домакинства и домакинствата, засегнати от енергийна бедност,** в енергийните общности чрез консултантския център по въпросите на енергийната бедност (EPAH) (2026 г.);

— създаде „общност за партньорски практики“ като част от **Платформата на публичните купувачи**, за да насърчи критерии за социално приобщаване в обществените поръчки и концесиите (2026 г.);

— публикува **ръководство за прилагане относно участието на гражданите** чрез CEAH и EPAH, за да се подпомогнат създателите на политики при идентифицирането и подкрепата на социално приобщаващи и водени от гражданите енергийни общности (2026 г.);

— подкрепя възможностите за обмен на знания между регионите, където се добиват въглища, торф и битуминозни шисти, чрез обучения на място относно **енергийните общности** чрез инициативата „Въгледобивни райони в преход“ и други съответни платформи (2027);

— публикува **стандартизиран примерен договор за сътрудничество** между разработчиците на проекти за енергия от възобновяеми източници и енергийните общности (2027 г.).

5. **Цифрови иновации и системна интеграция**

Чрез използване на потенциала на цифровите технологии, пространствата за данни, съхранението, системната интеграция и решенията за интелигентни електроенергийни мрежи енергийните общности могат да се превърнат в неразделна част от съвременната енергийна система и да намалят сметките за енергия. Ето защо Комисията планира да:

— мобилизира финансиране по подпрограма „Преход към чиста енергия“ („ПЧЕ“) на програма LIFE в подкрепа на градовете и местните партньори като енергийните общности за **внедряване на интелигентни решения** (като например квартални батерии, инфраструктура за зареждане на електрически превозни средства, системи за управление на енергията и т.н.), които помагат за оптимизиране на споделянето на енергия на местно равнище и развиване на гъвкавостта (2026 г.);

— насърчава интеграцията на енергийните общности в **местното енергийно планиране** сред страните, подписали Споразумението на кметовете и чрез местни диалози относно енергията, произвеждана от гражданите, организирани в рамките на CEAH (2026 г.);

— осигури финансиране по програма „Хоризонт Европа“ в подкрепа на **микромрежи, ръководени от общности, и местни мрежи за топлинна енергия от възобновяеми източници** като част от мисията за градовете (2026—2027 г.); осигури финансиране в размер на 12 милиона евро по линия на „Хоризонт Европа“ в подкрепа на разработването на **алгоритми за прогнозиране, базирани на ИИ**, за да се оптимизира стойността на споделянето на енергия за системата и общностите (2026 г.);

— проучи начините, по които **местните енергийни пазари на ниво разпределителната мрежа** могат да бъдат интегрирани с пазара на едро по стандартизиран начин, за да се гарантира, че малките децентрализирани енергийни системи могат да работят ефективно и да осигуряват гъвкавост с променлив мащаб (2027 г.).